

OB OCENI IN UGOTOVITVAH SIS-A ZA SOCIALNO VARNOST

Naša vsakdanja socialna varnost

Ob tem kratkem sestavku bomo skušali kar najbolj jedrnat predstaviti izvajanje socialnovarstvenih programov v naši občini, vključujoč ugotovitve in sklepe predsedstva občinske skupnosti socialnega varstva.

Ko govorimo o varstvu mater in novorojencev velja poudariti, da je lani nadomestilo OD za čas porodniškega dopusta koristilo 545 upravičencev, samo nadomestilo pa je v naši občini znašalo 105.399 din mesečno. Skupnost otroškega varstva pa materam in novorojencem zagotavlja tudi družbeno pomoč v funkcionalni obliki (zavetek ob rojstvu otroka). To pravico je lani koristilo 1142 upravičencev – še to – vrednost zavitka znaša približno 27.000 dinarjev.

V občini je danes v organizirano varstvo vključenih 48 odstotkov malčkov, kar pomeni, da uživa varstvo v 13 delovnih enotah v 38 objektih VVO Ljubljana Vič-Rudnik 3617 otrok, od tega 441 dojenčkov. Za otroke, prizadete v telesnem in duševnem razvoju, je organiziran en oddelki. V zadnjem času se spreminja le mreža oddelkov, ker VVO ukinja oddelke v okoljih, kjer ni potrebe ter jih odpira tam, kjer te potrebe obstajajo. Te potrebe so sedaj evidentirane v okoliših oddelka Ig ter delovnih enot Trnovo in Milan Česnik. Vzgojnovarstvena organizacija pa izvaja tudi celoletni program priprave otrok, ki niso v dnevnem varstvu za vstop v osnovno šolo v obsegu 180 odnosno 240 ur. Tako v tem šolskem letu obiskuje ta program skupno 1279 otrok, od tega 953 otrok v dnevnem varstvu. Nič kaj spodbuden pa ni podatek, da le 66 otrok v starosti od 4-5 let, ki niso vključeni v dnevno varstvo, obiskuje 80 urni vzgojni program, ki ga organizira VVO odnosno osnovna šola. Vzrok za slab odziv je najbrže treba iskati v premajhni obveščenosti in prezaposlenosti staršev, pa tudi v oddaljenosti, saj je sicer ta program brezplačen.

Socialne razlike, ki so v osnovni šoli še vedno prisotne, se postopno odpravljajo s sredstvi družbene pomoči. To šolsko leto se organizirano prehranjuje kar 95 odstotkov vseh učencev. Malico jih prejema 54 odstotkov, kosilo 4 odstotke, zajtrk in malico 97 odstotkov, malico in kosilo pa 35 odstotkov učencev.

Se to. Učencem šol srednjega usmerjenega izobraževanja pa ni zagotovljena ustrežna prehrana, predvsem zaradi materialnih in kadrovskih težav, delno pa tudi zaradi premalo zavzetega pristopa samih šol.

Zimovanj in letovanj se je udeležilo 2891 otrok iz vse občine. Iz leta v leto pa se povečuje tudi družbena skrb za celovit otrokov razvoj. Tako na osnovnih šolah deluje 37 svetovnih delavcev – od tega 11 psihologov, 2 pedagogov, 5 socialnih delavcev ter 3 logopedov. Celodnevna osnovna šola, ki se je v naši občini pričela razvijati pred 12 leti in jo obiskuje danes 8,5 odstotkov vseh učencev v občini, je pokazala pozitivne rezultate v prizadevanjih za zmanjševanje socialnih in drugih razlik med otroki.

In kako je z zdravjem mladih? Danes so v otroškem

dispanzerju zjeti vsi dojenčki in še posebna skrb je namenjena tistim, ki iz različnih vzrokov počasneje napredujejo. Pred vstopom v osnovno šolo, so vsi otroci sistematsko pregledani, v času šolanja pa je tak pregled opravljen vsako drugo leto. Leta 1985 pa je ZD Ljubljana pričel tudi z organiziranim in zdravstvenim nadzorom otrok na letovanjih. V preventivno klimatsko zdravljenje pa se vsako leto vključi okoli 200 otrok. Organizirana je tudi zobozdravstvena služba za predšolske in šolske otroke ter mladino s specialistično dejavnostjo. Cilj pa je, da bi postopoma pričele z delom na šolah šolske zobne ambulante. Žal sedaj edino deluje le v OŠ Marjan Novak-Jovo Vič, na OŠ X. SNOUB Ljubljanski pa je le opremljena ordinacija.

Lani je v naši občini 83 mladih prekinilo šolanje v srednjem usmerjenem izobraževanju. Med razlogi za njihov izstop so nemotiviranost in malomarno izpolnjevanje šolskih obveznosti, zgrešeno interesno področje pri vključitvi v izobraževanje, pomanjkanje učnih in delovnih navad... In kakšna je usoda teh mladih? Približno polovica se jih je preusmerila na druge šole, ostali pa iščejo odnosno so si že pridobili redno zaposlitev. V tem šolskem letu pa prejema 136 mladih štipendije iz združenih sredstev s čimer skušamo zagotoviti enake možnosti šolanja najbolj socialno ogrožene mladine.

Neurejene stanovanjske in družinske razmere, neurejenost staršev in še kaj pa so razlogi za namestitev otrok v rejniške družine. Lani je bilo v občini 62 otrok v 34 rejniških družinah. Dejavnost socialnega skrbstva in centra za socialno delo z vsemi svojimi oblikami pomoči in ukrepi pomagata tudi družinam, ki zaidejo v socialne težave. Največ pozornosti posvečajo problemom, ki nastajajo ob statusnih spremembah družine, še posebno skrb nudijo materam samohranilkam. Vse večji problem pa v Ljubljani in s tem tudi v naši občini predstavljajo alkoholiki in delomrzniki, zavrnjeni od družin, brez doma in stanovanja, brez kakršnih sredstev za življenje. Le-ti se s tem, ko jim je družba vzela še »Cukrarno«, nimajo kam iti. Zato bi se morala v mestu čimprej realizirati zamisel o sprejemnem centru, prav tako pa bi bilo potrebno posebej urejati problematiko družbeno neprilagojenih oseb, ki po prestani zaporni kazni nimajo nastanitvenih in drugih materialnih pogojev za preživljanje.

Stanovanjska problematika tistih kategorij prebivalstva, ki živijo v težkih materialnih razmerah se razrešuje na podlagi načela solidarnosti in vzajemnosti preko natečajev za pridobivanje solidarnostnih stanovanj kot tudi preko natečajev občinske stanovanjske skupnosti za dodelitev družbenih stnovanj, na katerih ima pravico stanodajalca občinska stanovanjska skupnost. Tak natečaj je bil v naši občini razpisan lani, vloženih je bilo 523 prošelj, realizacija pa je v teku.

Se vedno ostaja odprta problematika na področju

zamenjav stnovanj, ker se lahko solidarnostno stanovanje zamenja le s solidarnostnim. Umestno bi bilo razmišljati o drugih vrstah zamenjav, kar se je že izvajalo, vendar predpisi to možnost omejujejo. Problematika tako pri dodeljevanju družbenih kot solidarnostnih stanovanj še povečujejo občani iz barakarskih naselij, ker ni pravočasnega in dovolj učinkovitega odstranjevanja črnih gradenj, ker ni pravega sodelovanja z OZD, kjer so uporabniki teh objektov zaposleni in ni zadostnega števila stanovanjskega fonda.

V naši občini deluje društvo invalidov s 1841 člani od katerih prejema invalidnino 980, 171 varstveni dodek in 187 dodek za pomoč in postrežbo. Poleg tega pa delujejo na našem območju tudi druga medobčinska društva, ki vključujejo težje vrste invalidov. Reševanje problematike težjih invalidnih oseb je zadovoljivo, saj večinoma vsi poleg invalidnine prejemajo tudi dodek za tujo nego in pomoč. Imajo tudi pravico do tehničnih pripomočkov, razen slepih, ker nimajo urejenega statusa invalida kot posledica slepote. Čeprav je zaposlovanje invalidne populacije uspešno, pa je le potrebno podpreti prizadevanja ljubljanske skup-

nosti za zaposlovanje pri aktivnostih za ustanovitev Centra za rehabilitacijo in zaposlovanje, ki naj bi se razvil iz rehabilitacijske delavnice v Mostah.

Po oceni Zavoda za družbeno planiranje Ljubljana je v občini od 81.524 prebivalcev zaposlenih približno 34.000. Po stanju 31. decembra lani je bilo iskalcev zaposlitve 289, od tega 132 žensk. Med vzroki za težjo zaposljivost so: sifitarni poklici, mladostnost, neznanje slovenskega jezika, alkoholizem, zdravstveni razlogi in nosečnost. Pri vsem tem je zanimivo, da se iskanci zaposlitve manj odločajo za delo v živilski stroki in gradbeništvu, precej kandidatov pa je izhajalo iz osipa na srednjih šolah.

11.139 upokoencev živi na območju naše občine. Od tega je 7.046 starostnih, 1.645 invalidnih in 2.447 družinskih, starostno kmečko pokojnino pa je prejemale 755 kmetov, kmečko starostno pokojnino kmetaborca pa je uživalo 55 upravičencev. V zadnjih letih je bil v Ljubljani storjen napredek v izgradnji večjih zmogljivosti domov za ostarele. V občini znašajo te zmogljivosti 562 mest (Bokalce 370, Kozelja 192). V zadnjih letih narašča število oskrbovancev, ki potrebujejo več dodatne pomoči in oskrbe, njihova povprečna starost je 80-82 let. To pa potrjuje ugotovitev želje starejših ljudi, da čimdlje ostanejo v domačem okolju. Kot vemo, pa posebne družbene skrbi za starejše v Ljubljani doslej nismo razvijali. Od skupno 3.491 borcev NOV prejema občinske priznavaalne 182 udeležencev NOV in 14 borcev za severno mejo.

O vseh teh poročilih, ki smo jih le telegrafsko obdelali je razpravljalo tudi predsedstvo občinske skupnosti za socialno varstvo. Sklepna ugotovitev zadeva zagotavljanje ustreznih sredstev. Čeprav se socialna problematika na območju občine dokaj uspešno razrešuje, pa je neobhodno potrebno vsebino, obseg ter čas uvedbe novih programov nujno uskladiti s financiranjem letih. Dalo je tudi več pobud: za čimhitrejšje uvajanje alternativnih oblik vzgoje in varstva predšolskih otrok zlasti na podeželju; za kvalitetnejše izvajanje prehranbenih programov, za usklajevanje programov na področju zdravstvenega varstva otrok, za nadaljnje pridobivanje rejniških družin, za pospešitev gradnje in ureditev statusa mladinskega doma Malči Belič, za preprečevanje invalidnosti in večjo skrb za zaposlovanje invalidnih oseb.

Vrsta nalog, ki jih zadevajo pobude, ki jih je predsedstvo opredelilo pa zadeva širjenje programov in zagotavljanje dodatnih sredstev. Te so:

- prednostna uvedba takšnega sistema valorizacije socialnovarstvenih pomoči, da se status prejemnika pomoči z inflacijo ne bo slabšal, čimprejšja valorizacija »porodniške« - oprostitve participacije pri zdravstvenem varstvu delovnih invalidov z nad 70 odstotno invalidnostjo, preučitev možnosti ureditve statusa invalida slepih oseb kot posledica slepote,
- ustanovitev Centra za rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov,
- uvedba organiziranih oblik skrbi za starejše občane na domu,
- realizacija sprejemnega centra,
- razrešitev »usode« praznih stanovanj, katerih nosilci stanovanjske pravice so v domovih za starejše občane...

Sestaj se je KO za socialistično solidarnost

Člani tega odbora so največ pozornosti namenili aktivnostim v lanskem ter usmeritvam za delo v tekočem letu.

Nedvomno je občinski štab za civilno zaščito v sodelovanju s štabi CZ v KS in OZD učinkovito opravljal svoje delo tako ob černobilski katastrofi, kot pri avgustovskem orkanskem viharju v okolici Podpeči. V teh primerih se je solidarnost potrdila v vsej svoji razsežnosti, kar v precejšnji meri velja tudi za letošnje obilno januarsko sneženje.

Na področju kmetijstva velja izpostaviti hitro in usklajeno ukrepanje ob černobilski katastrofi, v celoti so izdelani načrti za oskrbo s pitno vodo, pripravljen pa je tudi program zavarovanja živine. Pri njegovem dokončnem sprejemanju bi morale aktivnejše sodelovati tudi zavarovalnice. Sicer pa bo zavarovalna služba objavila vse pogoje zavarovanja v Naši komuni.

Na področju občine uspešno deluje 32 odborov Rdečega križa. Le-ti niso zaželeli edinole še v novoustanovljenih KS z izjemo Rudnika. V zbiralni akciji so občani lani prispevali 12 ton tekstila. Žal pa se v naši občini že vrsto let le pogovarjamo o primernem prostoru za skladiščenje. Še vedno pa ga nismo pridobili. Predvsem na mestnem področju je ponekod že uspešno zaživila

pomoč starejšim krajanom. Zaskrbljeni pa so zaradi upadanja števila krvodajalcev (strah pred AIDS in ekonomske težave), ki jih je za zdaj 2400.

Peti natečaj solidarnosti občinske stanovanjske skupnosti se izteka, v razpravi je že pravilnik za šesti natečaj. Lani je subvencijo za stanarino prejelo okrog 100 občanov (družin), letos pa je že prijavljenih 80. Na lanski natečaj za stanovanja se je prijavilo 560 občanov – izključno naši občani, katerih večina je iz KS Rakova Jelša.

Ob lanskem tednu solidarnosti je občinska ZPM izvedla akcijo (v okviru pomoči otrokom Afrike) in sicer so otroci izdelali 80 torbic. Pa tudi sicer se naši šolarji pridno odzivajo solidarnostnih akcij (zbiranje papirja... pomoč ostarelim).

Člani odbora pa so tudi sprejeli sklep, da se februarška nesreča v Zagorju uvrsti med naravne nesreče. Med nalogami za tekoče leto pa je med drugim tudi vzpostavitev pogojev za ustanovitev koordinacijskih odborov za socialistično solidarnost pri KK SZDL, prav tako pa naj se povsod tam, kjer še ne delujejo ustanovili tudi socialne komisije. Sicer pa bodo program dela med letom po potrebi dopolnjevali z obravnavo tekočih vprašanj in problemov, ki se lahko pojavljajo posebno v primeru višje sile.

O zimskih pomočeh občanom

Občina Ljubljana Vič – Rudnik je v zadnjih desetletjih doživela precejšnje spremembe, ki so se kazale tudi pri povečanju števila prebivalcev in v strukturnih spremembah prebivalstva. Razumljivo je, da takšne spremembe povzročajo veliko različnih, tudi novih socialnih problemov. Posebno zvrst težav doživljajo občani kateri so po naših družbeno dogovorjenih merilih socialno ogroženi, zato želimo naše občane seznaniti z možnostmi in pravicami v zvezi z enkratnimi tako imenovanimi zimskimi pomočmi.

Do enkratnih zimskih pomoči so upravičeni tisti občani, ki jim je denarna pomoč socialnega skrbstva edini oziroma vsaj dopolnilni vir za preživljanje. Tudi drugi občani, ki sicer ne prejemajo pomoči od socialnega skrbstva, so upravičeni do enkratne zimске pomoči, če je njihova socialna varnost iz različnih vzrokov le trenutno ogrožena. V teh primerih se socialno skrbstvo preden odloči, da je občan upravičen do socialno varstvene pomoči, posvetojuje eventualno z organizacijo združenega dela, vsekakor pa s krajevno skupnostjo. Pri odločitvi o enkratni zimski pomoči v teh posebnih primerih se socialno skrbstvo oslanja še na ugotovitve socialne službe, humanitarnih organizacij, drugih poznavalcev življenj-

skih razmer občanov ter največkrat tudi ugotovitev socialnega delavca, ki primer obravnava. Tako enkratna pomoč zavisi od socialnega delavca, ki primer obravnava. Tako enkratna pomoč zavisi od socialnih razmer ne more pa biti višja od 100.000.—din (ta znesek je dogovorjen v mestu Ljubljana za leto 1987). Tisti občani, ki jim je pomoč socialnega skrbstva edini vir preživljanja lahko dobijo ta najvišji znesek zimске pomoči, ostali pa sorazmerno od obstoječih stvarnih socialnih razmer.

Konkretno bo to letos uresničeno tako-le:

Dohodek na družinskega člana	Višina zimске pomoči
manj kot 58.000.—din	do 100.000.—din
manj kot 63.000.—din	do 75.000.—din
manj kot 68.000.—din	do 50.000.—din

Seveda bo socialno skrbstvo želelo dokazila o višini prejemkov o čemer bodo krajevne skupnosti obveščene tekom junija.

Ker želimo o omenjeni pravici seznaniti v resnici vse naše občane, je le-tim namenjeno naše obvestilo.

Po zgoraj omenjenih kriterijih bodo krajevne skupnosti zbiral predloge, ki jih bodo posredovale strokovni službi socialnega skrbstva – Centru za socialno delo.

Center za socialno delo občine Ljubljana Vič – Rudnik

Zlata plaketa ilegalca družini Vrhovec

Na slavnostni seji skupščine mesta Ljubljane, ki je bila 8. maja, je bila družina Vrhovec izročena zlata plaketa ilegalca.

Celotna družina se je takoj po okupaciji odločila za OF. Dom Vrhovčevih je postal središče varnostno-obveščevalne službe, javka za odhod v partizane, središče ilegalne dejavnosti na Vrhovcih in tudi širše.

Italijani so najprej aretirali očeta in mater, nato pa še sina Vinka in hčer Marijo. Sin Stane je odšel v ilegalno in po nalogu vodstva OF v varnostno-obveščevalno službo. Leta 1942 so v znanem pokolu na Vrhovcih in Brdu italijanski fašisti zažgali dom Vrhovčevih. Oče se je po kapitulaciji Italije vrnil iz internacije ter ostal do konca vojne uspešen aktivist OF.

Hči Marija je bila zaradi dela v OF sprejeta v Komunistično partijo. Bila je zaprta – najprej v belgijski in nato še šempetrski vojašnici. Poleti 1944 so jo spet aretirali in odpeljali v taborišče Rawensbrück. Od tam se je vrnila po osvoboditvi, potem pa zavzeto nadaljevala delo v družbenopolitičnih organizacijah.

Sin Stane je marca 1942 odšel v partizane v Dolomite, junija 1942 pa v Kokrški odred v Karavanke. V boju pri Udemborštu je bil ranjen, ujet in zaprt v Begunjah, nato pa v Dachau in Mathausnu. Marca 1945 je ob transportu v matično taborišče pobegnil in se pridružil Rdeči armadi. Julija 1945 se je vrnil v domovino in bil v Komandi mesta Ljubljana do decembra 1945, ko je bil na svojo željo demobiliziran. Služboval je na Okrajnem ljudskem odboru Ljubljana-okolica, na Ministrstvu za kmetijstvo, bil je direktor kmetijskega kombinata Barje, pomočnik generalnega direktorja Mercator in podpredsednik Skupščine mesta Ljubljana. Zdaj je predsednik Zveze združenj borcev NOV mesta Ljubljane.

Sina Vinka je obsojilo italijansko vojaško sodišče in ga poslalo v razna taborišča v Italiji. Po kapitulaciji Italije je odšel s 3. Prekomorsko brigado na otok Vis, od tam pa je s IV. armado sodeloval v bojih vse do osvoboditve domovine. Po vojni je služboval v JLA, zdaj je predsednik vojaških vojn invalidov in Krajevni skupnosti Vrhovci, Brdo, Vič in Kozarje.

Iz velikih dni boja za naše življenje

Čas velike italijanske ofenzive

Že od meseca aprila 1942 je skorajda celotna Ljubljanska pokrajina postajala prvo veliko osvobodeno ozemlje. Osvobodilno gibanje se je v veliki meri okrepilo in o tem času govorimo kot »o poletu patizanstva«. Okupatorjeve postojanke so postajale vse bolj obkoljene z partizansko vojsko. Nihakor niso mogle več prodirati v zaledje. Ljubljana je še naprej ostajala žarišče ilegalnega dela, čeprav je bila že pozimi obkoljena z bodečo žico. Vse direktive KP, OF, akcije VOS – ocvce, ilegalni tisk – je prihajalo iz Ljubljane. Prav tako je vrela tudi v sami pokrajini. NZ, ki je bila z odlokom ustanovljena že oktobra 1941 je tokrat v celoti zaživila. Mobilizacije so bile pogoste in izredno uspešne.

Mario Robotti, komandant 11. armadnega korpusa, je prikazoval situacijo kot nevarno za italijansko vojsko in da je nemudoma potrebno nekaj storiti.

Več kot jasno je bilo, da v takšnem položaju ne bi uspela politična akcija, zato je nujna drugačna odločitev – vojaška akcija nad civilnim prebivalstvom in ne le nad partizansko vojsko.

16. julija 1942 se je pričela velika italijanska ofenziva. Sledili so množični požigi slovenskih vasi, streljanja talcev, ki so si morali sami kopati grob, veliko

število starcev žena in otrok je bilo interniranih na Rab in v Gonars.

Področje ofenzive je zajelo celotno Ljubljansko pokrajino. Od Ljubljane po vzhodnem robu do SV. Križa, do Novega mesta, od tu po skoraj ravni črti do Črnomlja, na zahodni strani od Ljubljane do Borovnice, od tu do Cerknice, mimo Babnega polja, do Čabarja in do Banje loke.

Italijanska vojska je bila številčno ojačana, predvsem odlično pripravljena in z ednimi ciljem, da dokončno uniči partizansko vojsko in civilno prebivalstvo.

Partizanske izgube so bile v tem času precejšnje, prav tako je bila velika vrzel tudi med vsemi simpatizerji OF. Prazen prostor naših aktivistov pa je spretno zapolnil kler in s tem dal podporo beli gardi, ki se je že v omenjeni ofenzivi »izkazala kot velika zaveznica« italijanske vojske.

Vseeno pa lahko ugotavljamo, da se je ofenziva za italijansko vojsko končala klavarno. Za našo partizansko vojsko pa je prišel čas ko je ofenzivno pobudo prevzemalo glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet. Izkušnje borb proti okupatorju so pokazale, da je potrebno ustanavljati močne, pa zelo gibljive enote, ki niso bile vezane le za določeno ozemlje.

Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet je zato izdalo 16. septembra 1942 ukaz o ustanovitvi še treh slovenskih narodnoosvobodilnih brigad, med njimi tudi brigade Ljuba Serčerja. Ta brigada naj bi delovala na ozemlju, ki je doslej spadalo pod III. grupo patizanskih odredov Slovenije, to je na Notranjskem in Dolenjskem.

Na ustanovni listini pa zasledimo podpisa: politični komisar Ivan Maček – Jernej Posavec in namestnik komandanta Aleš Bebler – Primož Trtnik.

Pripravila MOJCA ČERNE